

آثار محیط زیستی رشد اقتصادی در ایران - مطالعه موردی CO₂

ابوذر زنگویی نژاد شهرام وصفی وحید ماجد
دانشگاه تربیت مدرس
azangoeinezhad@modares.ac.ir
vasfi359@gmail.com
majed@ut.ac.ir

واژه‌های کلیدی: داده ستانده محیط زیستی - شدت CO₂ - گازهای گلخانه ایی - ضرایب مستقیم و غیر مستقیم انتشار آلاینده - تقاضای نهایی

چکیده

رشد اقتصادی رابطه تنگاتنگی با انتشار آلاینده‌های محیط زیستی دارد ولی میزان انتشار این آلاینده‌ها در مراحل مختلف توسعه متغیر است. طبق نظریات اقتصادی، در مراحل اولیه رشد اقتصادی کیفیت محیط زیست رو به افول می‌رود ولی در سطوح بالاتر درآمد سرانه، بهبود محیط زیست آشکار می‌شود. اقتصاد ایران در مرحله‌ای از رشد و توسعه اقتصادی است که شدت مصرف انرژی به طور فزاینده‌ای در آن در حال افزایش است و اثرات محیط زیستی فعالیت‌های اقتصادی، روزبه‌روز تشدیدتر می‌شود. با استفاده از تحلیل داده - ستانده محیط زیستی، بررسی تاثیر رشد اقتصادی و افزایش تقاضا در اقتصاد ایران نشان می‌دهد که با فرض افزایش ۵ و ۸ درصدی تقاضای اقتصاد ایران در سال ۱۳۸۰، در حدود ۱۷۵۰۲۴۸۱ و ۲۸۰۰۳۹۶۹ تن به انتشار گاز CO₂ در کشور افزوده می‌شود. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که به طور مستقیم به ازای هر یک میلیون ریال تقاضا در اقتصاد ایران به طور متوسط ۲۷۲

کیلوگرم گاز CO₂ در کشور منتشر می‌شود. این رقم برای بخش‌های مختلف متفاوت است.

مقدمه

نگرانی رو به رشدی در این باره وجود دارد که توسعه دائمی اقتصاد جهانی، خسارت‌های جبران‌ناپذیری بر محیط زیست وارد کرده است و کیفیت زندگی را برای نسل‌های آتی کاهش می‌دهد. این نگرانی مبتنی بر دو نظریه شهودی است: اول آنکه، تولید بیشتر مستلزم نهاده‌های بیشتر است و بنابر این منابع زمینی به طور اجتناب‌ناپذیر در اثر رشد مداوم تولید و مصرف کاهش خواهند یافت و دوم آنکه، تولید بیشتر به معنی خروج مواد و ضایعات بیشتر است و بنابر این پس‌مانده‌های زاید به طور اجتناب‌ناپذیر در اثر رشد اقتصادی مداوم بیش از حد تشدید خواهند شد (گلدین و ویتسرز، ۱۳۷۹: ۲۳). بدین ترتیب بر اساس قانون اول ترمودینامیک که هیچ ماده و انرژی تازه‌ای خلق نمی‌شود و هیچ ماده یا انرژی نیز از بین نمی‌رود. ماده و انرژی که در فعالیت‌های تولید و مصرف انسان به